

L'embolic de les enquestes

written by Pere Grau i Rovira | 6 de novembre de 2019

Fa pocs dies que vaig llegir una nova enquesta sobre independència sí o no. Aquesta vegada era de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials. L'enquesta s'havia fet a 1.200 persones, entre el 25 de setembre i el 23 d'octubre i els seus resultats són prou contradictoris per a dubtar de si la gent s'ho pensa bé abans de respondre. Els experts en enquestes diuen que una feta a més de mil persones té un alt nivell de credibilitat. Jo, absolutament llec en la matèria, en dubto molt. I la diferència entre moltes enquestes i els resultats reals (en eleccions, per exemple) encara ha augmentat el meu escepticisme.

Per mi la pregunta clau de l'enquesta és què votaria l'enquestat si demà hi hagués un referèndum acordat sobre la independència. Les respostes són: 42,5% a favor, 31,3% en contra, 18,8% no votaria, 0,8% votaria en blanc i 7,1 NS/NC. Aquest resultat és molt semblant a una enquesta del CEO de començaments d'estiu que era 48% a favor, 32% en contra i 20% indiferents (cap vot en blanc o NS/NC). Aquestes xifres són molt realistes, ja que corresponen a la participació usual en consultes semblants arreu del món. Deduir d'un vot a favor de 42 o 48%, que la resta és en contra (com fan els polítics i mitjans espanyols) és tocar campanes. A tot arreu se segueix encertadament la regla que els catalans expressem amb una dita popular: "A la taula d'en Bernat, qui no hi és no hi és comptat". En tots dos casos (CEO i ICPS) la independència rebria més o menys un 60% dels vots emesos, amb una participació entre el 70 i el 80% de l'electorat, xifres que farien el resultat completament acceptable per la comunitat internacional.

Fins aquí tot és ben clar. Però llavors venen les contradiccions i la manca de lògica. Preguntats què preferirien els enquestats responen: un estat independent,

39,8%; seguir sent part d'Espanya, 51,7%; li és igual, 2%. Però al mateix temps, preguntats com voldrien que acabés el procés, diuen: un estat independent 30,8%; acord amb Espanya amb més autogovern, 47%, o que el procés s'interrompi, 14,6%. Però creuen que el conflicte s'acabarà: amb la independència, només un 10%; amb un acord de més autogovern, 41,9%; i amb l'abandonament del procés, un 25,7%. I a una altra pregunta, respon un 26% que tota la qüestió li importa poc o gens.

De tot aquest batibull, produït sovint per la tendència de la gent a evitar dificultats ("el meu mal no vol soroll") i per la por de rebre conseqüències negatives personals, jo en trec la conseqüència (molt personal i només per a mi) que la dèria dels enquestadors els porta sovint a fer preguntes completament irrellevants. Per mi la que té importància és la primera que he citat, "si demà hi hagués un referèndum –sense obstacles– vostè què votaria?". I aquí –tretat la por de garrotades– les xifres són clares. I aquesta és la pregunta que s'hauria de seguir fent periòdicament a la gent. Completada amb la de si voldrien que hi hagués aquest referèndum. La resta expressa estats d'ànim, pors i prejudicis, sense conseqüències palpables.

Per tant, senyors i senyores dels instituts d'opinió: comproveu si segueix havent-hi un 80% que vol el referèndum i si seguiria havent-hi una majoria dels vots emesos per la independència. La resta són orgues.